

Жеребятнікова Ірина Володимирівна
Кравченко Олена Валентинівна
Горбачов Антон Володимирович

Пріоритети діяльності недержавних організацій у регіональних підсистемах міжнародних відносин

УДК 327.5

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-2.20>

Жеребятнікова Ірина Володимирівна
кандидат соціологічних наук,
доцент кафедри міжнародних відносин,
політичних наук і практичної філософії
факультету міжнародних відносин
і журналістики
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця
просп. Науки, 9А, Харків, Україна
ORCID: 0000-0001-7908-6780

Кравченко Олена Валентинівна
доктор історичних наук,
професор кафедри міжнародних
відносин, політичних наук і практичної
філософії факультету міжнародних
відносин і журналістики
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця
просп. Науки, 9А, Харків, Україна
ORCID: 0000-0001-6524-1997

Горбачов Антон Володимирович
кандидат політичних наук,
старший викладач кафедри
міжнародних відносин, політичних наук
і практичної філософії факультету
міжнародних відносин і журналістики
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця
просп. Науки, 9А, м. Харків, Україна
ORCID: 0000-0002-8200-6515

Вступ. У сучасному світі неурядові організації (НУО) відіграють значну роль у формуванні міжнародних відносин як на глобальному, так і на регіональному рівнях. Знання їхніх пріоритетів у регіональних підсистемах має вирішальне значення для аналізу динаміки міжнародних відносин. НУО часто беруть на себе функції, які не виконують уряди та міжнародні інституції, займаючись такими питаннями, як права людини, охорона довкілля, охорона здоров'я та соціально-економічний розвиток. Їх діяльність в рамках регіональних підсистем може впливати на політику, сприяти співробітництву та сприяти миру і стабільності [10, с. 47]. Таким чином, вивчення пріоритетів НУО в регіональному контексті є важливим для політиків, науковців та практиків, які прагнуть долучитися

Недержавні організації (НДО) набувають зростаючої ролі у формуванні регіональної взаємодії у сфері міжнародних відносин. Актуальність теми обумовлена розвитком міжнародного середовища, що характеризується складними геополітичними змінами, транснаціональними викликами та появою регіональних центрів сили. На цьому фоні неурядові організації виступають ключовими учасниками, які мають значний вплив на регіональну політику. Вивчення їхніх пріоритетів дозволяє виявити особливості регіонального управління, розв'язання конфліктів та соціально-економічного розвитку.

Мета дослідження – проаналізувати основні напрями діяльності сучасних міжнародних організацій в контексті міжнародних відносин в регіональних підсистемах.

У дослідженні було використано наступні методи: аналізу наукової літератури, абстрагування, синтезу, порівняння.

На основі результатів проведених досліджень та теоретичних напрацювань у цій роботі визначено ключові пріоритети неурядових організацій, що працюють у регіональних підсистемах. Ці пріоритети включають цілий спектр видів діяльності, зокрема, захист прав людини, екологічну стабільність, гуманітарну допомогу та ініціативи з соціально-економічного розвитку. Взаємодіючи з місцевими організаціями, співпрацюючи з державними суб'єктами та використовуючи транснаціональні мережі, неурядові організації долають складні регіональні виклики, досягаючи значних успіхів у впровадженні змін.

Проведений нами аналіз показує багатопланові результати діяльності НУО в регіональних підсистемах. З одного боку, НУО сприяють місцевій активізації, розширюють можливості вразливих груп та сприяють управлінню за участі громадськості, тим самим зміцнюючи соціальну згуртованість та стійкість. З іншого боку, такі виклики, як обмеженість ресурсів, вплив політичних сил і розбіжності інтересів між різними сторонами, перешкоджають ефективності діяльності НУО, що свідчить про комплексну складність, притаманну регіональному контексту.

У результаті цього дослідження можна зробити кілька ключових висновків. По-перше, важливість застосування контекстно-орієнтованих підходів, адаптованих до особливостей соціально-політичних умов регіональних підсистем. По-друге, імператив розвитку синергетичного партнерства між НУО, державними суб'єктами та міжнародними інституціями для посилення впливу колективних дій. І, по-третє, потреба в адаптивних стратегіях, які б відповідали викликам і можливостям, що виникають у рамках мінливого регіонального середовища.

Ключові слова: міжнародні неурядові організації, гуманітарна допомога, міжнародні відносини, міжрегіональна співпраця, партнерство, розвиток міжнародних зв'язків.

до ефективної багатосторонньої співпраці та вирішення глобальних проблем. Незважаючи на численні дослідження ролі НУО в міжнародних відносинах, існує проблема в вивченні їхніх пріоритетів у регіональних підсистемах.

В дослідженнях і публікаціях останніх років, присвячених пріоритетам неурядових організацій (НУО) в регіональних підсистемах міжнародних відносин, з'явилось кілька значних напрацювань [13-14] і, разом з тим, невирішених питань, що залишаються проблемними.

Такі вчені, як Іваницька О. П. [1] та Кузь О. М. [4], досліджували еволюцію ролі НУО в міжнародних відносинах, акцентуючи увагу на їхньому зростаючому впливі на формування регіональної політики. Вони стверджують, що НУО стали вирішальними

учасниками у вирішенні транснаціональних проблем – від погіршення стану довкілля до порушень прав людини. А їхня участь часто доповнює або підкріплює заходи держав та міжурядових організацій.

Незважаючи на зростання рівня суспільного визнання важливості неурядових організацій, у наукових дослідженнях залишаються певні невідомі питання. Одне з таких питань стосується ефективності та легітимності дій НУО в регіональних підсистемах. В той час як НУО часто відіграють важливу роль в правозахисті та наданні послуг, залишаються питання щодо механізмів їхньої підзвітності та репрезентативності. Такі науковці, як Пархомчук А. Д. [6, с. 117] та Сімків Л. Є. [8, с. 5], досліджують ці складні питання, зокрема, щодо механізмів підзвітності та репрезентативності. Зокрема, Пархомчук А. Д., досліджував ці питання, наголошуючи на суперечностях між походженням НУО з місцевих громад та їхньою взаємодією з державними та приватними суб'єктами.

До того ж, відносини між НУО та державними суб'єктами в рамках регіональних підсистем залишаються предметом розбіжностей. Деякі дослідники, такі як Іваницька О. П. [7] та Тихоненко І. [9, с. 93], стверджують, що НУО чинять тиск на державу з метою дотримання прав людини та екологічних стандартів. І навпаки, інші вказують на випадки, коли НУО стають на бік державних інтересів, що може поставити під загрозу їхню незалежність та ефективність.

Останні наукові дослідження також виявили різноманітність пріоритетів НУО в різних регіональних контекстах. Наприклад, дослідження Гуторова О. [2, с. 213] та Коппель О. [3, с. 125] та Кетрін Сіккінк наголошують на важливості врахування місцевої специфіки та історичної спадщини при аналізі поведінки НУО. Такий підхід до аналізу підкреслює необхідність вийти за межі універсальних підходів і натомість оцінити специфіку регіональних підсистем.

Мета та завдання. Мета дослідження – проаналізувати основні напрями діяльності сучасних міжнародних організацій в контексті міжнародних відносин в регіональних підсистемах.

Відповідно до поставленої мети, перед нами були поставлені та виконані наступні завдання: визначити основні міжнародні організації, що діють в рамках регіональних підсистем міжнародних відносин; проаналізувати специфіку діяльності та пріоритети цих міжнародних організацій у відповідних регіональних контекстах; дослідити механізми та стратегії, які застосовуються міжнародними організаціями, щоб реагувати на регіональні процеси та взаємодіяти з різними учасниками; оцінити роль міжнародних організацій у формуванні регіональних структур управління, механізмів вирішення конфліктів та ініціатив соціально-економічного розвитку.

Методи дослідження. За допомогою методу аналізу наукової літератури, пов'язаних з проблематикою дослідження, вивчаються існуючі наукові праці, статті та книги з метою виявлення тенденцій, недоліків та теоретичних засад, що стосуються пріоритетів діяльності неурядових організацій (НУО) в регіональних підсистемах міжнародних відносин.

Використання методу синтезу полягає в об'єднанні інформації з різних джерел для формування цілісного уявлення про пріоритети діяльності неурядових організацій у регіональних підсистемах міжнародних відносин.

Абстрагування передбачає перетворення складних понять, теорій та результатів емпіричних досліджень у спрощені моделі, які відображають суть пріоритетів діяльності НУО в регіональних підсистемах міжнародних відносин.

Порівняння передбачає зіставлення різних кейсів, контекстів і теоретичних перспектив для виявлення подібностей, відмінностей і закономірностей у пріоритетах діяльності НУО в різних регіональних підсистемах міжнародних відносин.

Результати. У складній системі міжнародних відносин роль недержавних організацій набуває все більшого значення. Такі суб'єкти, що функціонують поза традиційними кордонами державного управління, мають значний вплив на формування регіональних підсистем міжнародних відносин. Поняття недержавних організацій та їхньої ролі в цих підсистемах вимагає аналізу особливостей їхнього виникнення, функцій та впливу.

Недержавні організації охоплюють різні суб'єкти, зокрема неурядові організації (НУО), транснаціональні корпорації (ТНК), міжнародні організації (МО) та громадські рухи. Їх поява пов'язана з різними історичними та соціально-політичними подіями, зокрема глобалізацією, технологічним прогресом та зростанням взаємозв'язку між суспільствами в усьому світі. На відміну від країн, які володіють формальною владою і суверенітетом, недержавні організації отримують свій вплив з різних джерел, таких як експертний потенціал, ресурси та мережі [5].

Однією з визначальних рис недержавних організацій є їхня здатність діяти через кордони та виходити за межі національної юрисдикції. Така транснаціональна діяльність дозволяє їм вирішувати проблеми, які виходять за межі можливостей окремих держав – від гуманітарних криз і погіршення стану довкілля до економічної нерівності та порушень прав людини. Використовуючи свій глобальний вплив і глобальні мережі, недержавні організації відіграють ключову роль у подоланні недоліків в управлінні, надаючи послуги, відстоюючи інтереси соціально незахищених верств населення та сприяючи міжнародному співробітництву.

У контексті регіональних підсистем міжнародних відносин недержавні організації виступа-

ють ключовими акторами у формуванні динаміки та результатів взаємодії між державами в межах певного географічного регіону. Такі підсистеми можуть значно різнитися за своїм складом, структурою та цілями – від формальних регіональних організацій, таких як Європейський Союз та Африканський Союз, до неформальних мереж суб'єктів, які вирішують схожі проблеми.

Недержавні організації сприяють регіональним підсистемам кількома способами. Передусім, вони слугують каталізаторами регіональної інтеграції, сприяючи співпраці та діалогу між державами, що мають спільні інтереси та цілі. Завдяки таким ініціативам, як торговельні угоди, проекти розвитку та культурні обміни, недержавні організації допомагають розбудувувати довіру та сприяють співпраці між регіональними партнерами, тим самим сприяючи миру та стабільності.

По-друге, недержавні організації займають важливе місце у просуванні регіонального врядування та програм розвитку. Завдяки технічній експертизі, ресурсам та підтримці в сфері захисту інтересів вони допомагають регіональним інституціям та урядам у вирішенні складних проблем, таких як подолання бідності, сталий розвиток та вирішення конфліктів. Таким чином, недержавні організації підвищують ефективність і легітимність механізмів регіонального управління, сприяючи тим самим загальній стабільності та процвітанню регіону.

По-третє, недержавні організації виступають у ролі «наглядачів» і захисників прав людини та соціальної справедливості в рамках регіональних підсистем. За допомогою моніторингу, звітності та правозахисних кампаній вони вимагають від держав та регіональних інституцій підзвітності за їхні дії та політику, тим самим сприяючи прозорості, підзвітності та дотриманню прав людини. Недержавні організації також розширюють можливості місцевих громад і соціально незахищених груп брати участь у процесах прийняття рішень, гарантуючи, що їхні голоси будуть почуті, а права захищені [11, с. 51].

Втім, незважаючи на свій численний внесок, недержавні організації також стикаються з проблемами та обмеженнями у своїй взаємодії з регіональними підсистемами. До них належать обмеженість ресурсів, політичні обмеження та конкуренція за вплив з державними суб'єктами. До того ж, недержавні організації можуть зустрічати опір з боку урядів, які остерігаються їхньої автономії та впливу, що призводить до обмежень їхньої діяльності, а в деяких випадках навіть до відвертих репресій [15].

Неурядові організації (НУО) є основними дійовими особами в сучасних міжнародних відносинах, які мають значний вплив на широкий спектр глобальних проблем. Їх діяльність охоплює цілий ряд пріоритетів, зумовлених різними мандатами,

місіями та цінностями. Осмислення пріоритетів неурядових організацій у міжнародних відносинах вимагає комплексного аналізу їхніх цілей, стратегій та впливу (таблиця 1).

НУО функціонують у широкому спектрі проблемних сфер, кожна з яких має свій власний набір викликів і складностей. Під час гуманітарних криз НУО відіграють важливу роль у наданні екстреної допомоги, забезпечуючи постраждале населення їжею, житлом, медичною допомогою та іншими основними послугами. Такі організації, як «Лікарі без кордонів» (MSF) і Міжнародний комітет Червоного Хреста (МКЧХ), направляють персонал і ресурси в зони конфліктів, місця стихійних лих і райони найбільш нагальних потреб, часто працюючи в складних і небезпечних умовах, щоб врятувати життя і зменшити кількість жертв [12, с. 280].

У таблиці 2 представлено різноманітні ролі та види діяльності конкретних НУО, що діють у регіональних підсистемах міжнародних відносин. Ці НУО відіграють важливу роль у просуванні прав людини, екологічної стабільності, демократичного врядування та регіонального співробітництва у відповідних регіонах, сприяючи миру, стабільності та розвитку.

У сфері охорони довкілля неурядові організації докладають зусиль для захисту екосистем, боротьби зі зміною клімату та сприяння сталому розвитку. Такі організації, як Greenpeace, Всесвітній фонд дикої природи (WWF) та Conservation International, займаються правозахисною діяльністю, дослідженнями та природоохоронними проектами, спрямованими на збереження біорізноманіття, зменшення викидів вуглекислого газу та розвиток відновлюваної енергетики на місцях. Їхня діяльність впливає на національну політику, корпоративну практику та громадську свідомість, надаючи імпульс природоохоронним діям на місцевому, національному та глобальному рівнях [10, с. 44].

НУО відстоюють права людини та соціальну справедливість, виступають за захист і просування громадянських, політичних, економічних, соціальних і культурних прав. Amnesty International, Human Rights Watch та Міжнародна федерація за права людини (FIDH) фіксують порушення прав людини, надають правову допомогу жертвам та проводять кампанії за підзвітність і справедливість. Вони викривають порушення, чинять тиск на уряди, щоб ті дотримувалися своїх зобов'язань у сфері прав людини, а також розширюють можливості представників незахищених верств населення відстоювати свої права та гідність.

До того ж, НУО сприяють соціально-економічному розвитку, впроваджуючи проекти та програми, спрямовані на подолання бідності, нерівності та соціальної ізоляції. Такі організації, як Oxfam, CARE та Save the Children, зосереджені на таких

Пріоритети діяльності недержавних організацій у сфері міжнародних відносин

Пріоритетні сфери	Їх характеристика
Правозахисні	Неурядові організації виступають за захист і підтримку прав людини в усьому світі. Вони здійснюють моніторинг порушень, надають правову допомогу жертвам і беруть участь в правозахисних кампаніях, спрямованих на притягнення до відповідальності урядів та інституцій.
Гуманітарна допомога	Гуманітарна допомога є основним пріоритетом для багатьох НУО, особливо в регіонах, які постраждали від конфліктів, стихійних лих та соціально-економічних криз. Вони забезпечують постраждале населення продуктами харчування, житлом, медичними послугами та засобами до існування в надзвичайних ситуаціях.
Сприяння розвитку	НУО, що сприяють розвитку, підтримують ініціативи сталого розвитку, спрямовані на подолання бідності, нерівності та соціально-економічних диспропорцій. Вони реалізують проекти в таких сферах, як освіта, охорона здоров'я, інфраструктура та розбудова потенціалу, щоб сприяти довгостроковому розвитку та розширенню прав і можливостей.
Збереження довкілля	НУО відіграють важливу роль у збереженні навколишнього середовища, виступаючи за політику пом'якшення наслідків зміни клімату, захисту біорізноманіття та сприяння сталому управлінню ресурсами. Вони займаються дослідженнями, захистом прав та реалізують проекти на рівні громад, спрямовані на вирішення екологічних проблем.
Миротворення	НУО працюють над запобіганням та вирішенням конфліктів через ініціативи з розбудови миру, спрямовані на діалог, примирення та врегулювання конфліктів. Вони допомагають вести мирні переговори, сприяють міжгруповому діалогу та підтримують миротворчі зусилля на місцевому рівні.
Управління та демократія	Сприяння належному управлінню та демократії є ключовим пріоритетом для багатьох НУО. Вони виступають за прозорість, підзвітність і проведення демократичних реформ, здійснюють моніторинг виборів і підтримують громадські організації у зміцненні демократичних інститутів і процесів.
Забезпечення здоров'я та благополуччя	НУО вирішують проблеми охорони здоров'я, шляхом надання медичних послуг, сприяння профілактиці захворювань та підвищенню обізнаності про них, а також захисту політик і програм у сфері охорони здоров'я. Вони зосереджуються на таких питаннях, як доступ до медичної допомоги, ВІЛ/СНІД, здоров'я матері та дитини, психічне здоров'я.
Забезпечення освітньої складової	НУО просувають освіту як фундаментальне право людини та каталізатор розвитку. Вони підтримують доступ до якісної освіти, підготовку вчителів, програми з ліквідації неписьменності та ініціативи, спрямовані на усунення бар'єрів на шляху до освіти, особливо для вразливих та маргіналізованих верств населення.
Забезпечення прав жінок	Просування гендерної рівності та прав жінок є пріоритетом для багатьох НУО. Вони виступають за розширення прав і можливостей жінок, протидіють гендерно зумовленому насильству, сприяють участі жінок у прийнятті рішень та підтримують ініціативи, спрямовані на досягнення гендерної рівності в усіх сферах життя.
Захист прав дітей	НУО працюють над захистом і забезпеченням прав дітей, зокрема доступу до освіти, охорони здоров'я, захисту від насильства та експлуатації, а також участі у процесах прийняття рішень. Вони виступають за впровадження політики та програм захисту прав дитини на національному та міжнародному рівнях.

Джерело: узагальнено авторами на основі аналізу [1, 8].

сферах, як освіта, охорона здоров'я, засоби до існування та гендерна рівність, працюють з громадами над підвищенням стійкості, розширенням прав і можливостей людей та створенням сталих шляхів виходу з бідності. Їхні ініціативи розширюють доступ до базових послуг, сприяють інклюзивному економічному зростанню та зміцнюють соціальну згуртованість, закладаючи основи мирного та міцного суспільства [7].

Вплив роботи НУО виходить за рамки окремих питань, позначаючись на регіональних відносинах і тенденціях розвитку. Працюючи над вирішенням спільних проблем і розвиваючи співпрацю, НУО допомагають розбудовувати довіру, діалог і співробітництво між державами та різними учасниками в регіональних умовах. Так, наприклад, у регіонах, що постраждали від конфліктів, миротворчі

НУО сприяють діалогу, примиренню та заходам з розбудови довіри між конфліктуєчими сторонами, закладаючи основу для мирних переговорів та укладення стійких мирних угод.

До того ж, НУО виступають посередниками між урядами, регіональними організаціями та громадянським суспільством, долаючи розбіжності та посилюючи позиції, які в іншому випадку могли б залишитися непочутими. Їхній досвід, мережі та зв'язки на місцях дозволяють їм вирішувати складні політичні питання, сприяти комунікації та налагоджувати партнерства, які зміцнюють регіональну стабільність та співробітництво.

Водночас, роль НУО в регіональних відносинах не позбавлена викликів і суперечок. У деяких країнах уряди ставляться до НУО з підозрою,

Роль конкретних недержавних організацій у регіональних підсистемах міжнародних відносин

Неурядова організація (НУО) та регіональна підсистема	Роль та діяльність
Amnesty International (Глобальна)	Здійснює моніторинг та проводить кампанії проти порушень прав людини по всьому світу, в тому числі в регіональному контексті. Виступає за захист прав людини та притягує уряди та інших суб'єктів до відповідальності за їх порушення. Займається дослідженнями, адвокацією та кампаніями з підвищення обізнаності громадськості з метою просування прав людини.
Європейське екологічне бюро (Європейський Союз)	Виступає за захист довкілля та сталий розвиток в межах Європейського Союзу. Здійснює моніторинг політики та ініціатив ЄС, пов'язаних зі збереженням довкілля, зміною клімату та біорізноманіттям. Бере участь в правозахисних кампаніях, лобюванні та ініціативах з інформування громадськості з метою просування екологічної політики та впливу на процеси прийняття рішень.
Платформа громадянського суспільства Економічного співтовариства західноафриканських держав (ЕКОВАС) (Західна Африка)	Представляє організації громадянського суспільства в регіоні ЕКОВАС. Виступає за демократичне врядування, мир та розвиток. Веде діалог з інституціями та державами-членами ЕКОВАС з метою сприяння участі громадянського суспільства в регіональних процесах прийняття рішень. Здійснює моніторинг діяльності та ініціатив ЕКОВАС для забезпечення прозорості та підзвітності.
Ресурсний центр з прав людини Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) (Південно-Східна Азія)	Здійснює моніторинг розвитку та порушень прав людини в країнах-членах АСЕАН. Забезпечує дослідження, аналіз та правозахисну підтримку з метою сприяння захисту прав людини та підзвітності. Співпрацює з інституціями АСЕАН, урядами та громадянським суспільством з метою зміцнення правозахисних механізмів та сприяння діалогу з питань прав людини.
Комісія Африканського Союзу з міжнародного права (AUCIL) (Африка)	Надає правову експертизу та консультації Африканському Союзу та державам-членам з питань міжнародного права. Проводить дослідження, навчання та ініціативи з розбудови потенціалу з метою зміцнення правової бази та сприяння дотриманню принципів міжнародного права в Африканському Союзі. Консультує з правових аспектів регіональних конфліктів, миротворчих операцій та процесів вирішення спорів.
Близькосхідне ненасильство і демократія (MEND) (Близький Схід)	Сприяє ненасильницькому вирішенню конфліктів, демократії та правам людини в регіоні Близького Сходу. Сприяє діалогу та ініціативам з примирення між різними зацікавленими сторонами. Проводить навчання та надає ресурси організаціям громадянського суспільства, активістам та молодіжним групам для розбудови потенціалу ненасильницького активізму та демократичної участі. Бере участь в правозахисних кампаніях, спрямованих на сприяння миру та соціальної справедливості.
Карибський центр з питань зміни клімату Карибського співтовариства (СССС) (Карибський Басейн)	Вирішує проблеми зміни клімату та сприяє підвищенню кліматичної стійкості в Карибському регіоні. Надає технічну допомогу, проводить дослідження та розбудовує потенціал урядів і спільнот країн Карибського басейну. Координує регіональні ініціативи з адаптації до зміни клімату, пом'якшення наслідків та управління ризиками стихійних лих. Сприяє співпраці між регіональними зацікавленими сторонами та міжнародними партнерами.

Джерело: розроблено авторами на основі власних досліджень

вбачаючи в них загрозу суверенітету або ставлення іноземних інтересів. В авторитарних режимах неурядові організації зазнають обмежень, утисків і навіть переслідувань за свою правозахисну діяльність та активізм. Конкуренція за фінансування, розбіжності у програмах та дисбаланс сил всередині сектору НУО можуть перешкоджати співпраці та координації, обмежуючи ефективність колективних дій у вирішенні регіональних проблем.

Висновки. Таким чином, роль недержавних організацій у міжнародних відносинах та їхня роль у регіональних підсистемах є комплексною та багатогранною. В той час як вони роблять важливий внесок у регіональне співробітництво, управління та розвиток, недержавні організації також долають перешкоди та обмеження

у своїх спробах сприяти позитивним змінам. Тим не менш, їхня постійна взаємодія і співпраця з державами та іншими учасниками мають важливе значення для вирішення безлічі проблем, з котрими зіткнулося міжнародне співтовариство в XXI столітті.

Отже, неурядові організації виконують важливу роль у вирішенні конкретних проблем та формуванні регіональних відносин. Їх діяльність спрямована на вирішення нагальних проблем, просування прав людини та соціальної справедливості, сприяння сталому розвитку та миру і стабільності в різних регіональних контекстах. Попри перешкоди та обмеження, НУО продовжують впроваджувати інновації, адаптуватися та співпрацювати задля реалізації своїх місій та створення позитивних змін у світі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Балканська субрегіональна підсистема міжнародних відносин: історико-політичний вимір / укладач: О. П. Іваницька. ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. 156 с.
2. Гуторова О. О., Гуторов О. І. Особливості розвитку та напрями удосконалення інноваційної діяльності в АПК. *Аграрні інновації*. 2023. № 17. С. 211-217. DOI: 10.32848/agar.innov.2023.17.32
3. Коппель О. А., Пархомчук О. С. Вплив реконфігурації близькосхідної підсистеми на міжнародні відносини (безпековий аспект). *Східний світ*. 2024. № 1 (122). С. 119-131. DOI: 10.15407/orientw2024.01.119
4. Кузь О. М. «Європа регіонів» як ідентичнісний проект. *Політико-правова ментальність українського соціуму в умовах європейської інтеграції: монографія* / [О. О. Безрук, В. С. Бліхар, Л. М. Герасіна та ін.]; за ред. М. П. Требіна. Х.: Право, 2019. С. 149–165.
5. Мельниченко С. Г. Огляд перспектив інтеграції України до Європейського Союзу. *Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів: Матеріали III Всеукр. науково-практичної конференції, м. Житомир, 1 лютого 2024 р. / Поліський національний університет, Полісся, 2024. С. 84 – 87. URL: <http://surl.li/tpetw> (дата звернення: 10.05.2024).*
6. Пархомчук А. Д. Вплив політики США на структурні параметри Близькосхідної регіональної системи. *Політикус*. 2021. № 1. С. 115 – 120. DOI: 10.24195/2414-9616.2021-1.17
7. Регіональні підсистеми міжнародних відносин: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів; відп. ред. проф. О. П. Іваницька. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 444 с.
8. Сімків Л. Є. Ринкова інфраструктура: елементи та значення в ринковій економіці. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2020. № 4. С. 3–7. DOI: 10.36818/2071-4653-2020-4-1
9. Тихоненко І., Козачок А. Діяльність транснаціональних корпорацій як детермінанта розвитку «нового регіоналізму»: досвід АСЕАН. *Старожитності Лукомор'я*. 2022. № 1. С. 89-99. DOI: 10.33782/2708-4116.2022.1.142
10. Тищенко О. П. Механізм забезпечення ефективного планування регіонального розвитку та напрями його удосконалення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 5-6. С 43-50. DOI: 10.32702/2306-6814.2022.5–6.43
11. Толстов С. В. Теоретико-методологічні критерії та принципи системного аналізу міжнародних відносин. *Проблеми всесвітньої історії*. 2023. № 3 (23). С. 19–66. DOI: 10.46869/2707-6776-2023-23-2
12. Koff H., Maganda C., Kauffer E. Transboundary water diplomacy among small states: a giant dilemma for Central American regionalism. *Water International*. 2020. № 45(4). P. 275–291. DOI: 10.1080/02508060.2020.1734758
13. Kosiachenko K., Pochtovyi M., Kyrychenko H., Spilnyk S., Mozol V. Activity of NGOs as a constituent element of policy in the field of combating crime. *Amazonia Investiga*. 2022. № 11(56). P. 56-65. DOI: 10.34069/AI/2022.56.08.6

14. Mic D. A. Unipolarity and Multipolarity in the System of International Relations. *Revista de Științe Politice. Revue des Sciences Politiques*. 2021. № 72. P. 165–173.
15. Rogaczewska K. Organizacje pozarządowe w polityce międzynarodowej. Wrocław 2015. 104 s. URL: http://repozytorium.uni.wroc.pl/Content/79822/PDF/Ebook_formatka_repozytorium_Rogaczewska.pdf (date of access: 11.05.2024).

REFERENCES:

1. Ivanytska, O. P. (Ed.). (2022). *Balkanska sub-rehionalna pidsystema mizhnarodnykh vidnosyn: istoryko-politychnyi vymir* [Balkan subregional subsystem of international relations: historical-political dimension]. Vasyl Stus Donetsk National University, Vinnytsia. [in Ukrainian].
2. Hutorova, O. O., & Hutorov, O. I. (2023). Osoblyvosti rozvytku ta napriamy udoskonalennia innovatsiinoi diialnosti v APK [Features of development and directions for improving innovative activities in the agro-industrial complex]. *Ahrarni innovatsii*, no.17, pp.211-217. DOI: 10.32848/agar.innov.2023.17.32 [in Ukrainian].
3. Koppel, O. A., & Parkhomchuk, O. S. (2024). Vplyv rekonfihratsii blyz'koskhidnoi pidsystemy na mizhnarodni vidnosyny (bezpekovi aspekty) [Influence of the reconfiguration of the Middle Eastern subsystem on international relations (security aspects)]. *Skhidnyi svit*, vol.1 (122), pp. 119-131. DOI: 10.15407/orientw2024.01.119 [in Ukrainian].
4. Kuz, O. M. (2019). «Yevropa rehioniv» yak identychnisnyy proekt [Europe of the Regions” as an Identity Project]. In O. O. Bezruk, V. S. Blikhar, L. M. Herasina, et al. (Eds.), *Polityko-pravova mentalnist ukrayinskoho suspil'stva v umovakh yevropeyskoyi intehtratsiyi: monohrafiya* (pp. 149–165). Kharkiv, Ukraine: Pravo. [in Ukrainian].
5. Melnychenko, S. G. (2024). Ohliad perspektyv intehtratsii Ukrainy do Yevropeiskoho Soiuzu [Review of the prospects for Ukraine’s integration into the European Union]. In *Ekonomika ta pidpriemnytstvo v umovakh suchasnykh vyklykiv: Materialy III Vseukr. naukovo-praktychnoi konferentsii* [Economics and entrepreneurship in the conditions of modern challenges: Proceedings of the III All-Ukrainian Scientific-Practical Conference] (pp. 84–87). Zhytomyr, February 1, 2024. Polissya National University, Polissia. Retrieved May 10, 2024, from <http://surl.li/tpetw> [in Ukrainian].
6. Parkhomchuk, A. D. (2021). Vplyv polityky SShA na strukturni parametry Blyz'koskhidnoyi rehionalnoyi systemy [The Impact of US Policy on the Structural Parameters of the Middle Eastern Regional System]. *Politicus*, vol. 1, pp. 115–120. DOI: 10.24195/2414-9616.2021-1.17 [in Ukrainian].
7. Ivanitska, O. P. (Ed.). (2018). *Rehionalni pidsystemy mizhnarodnykh vidnosyn: navchalnyy posibnyk dlya studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv* [Regional Subsystems of International Relations: A Textbook for Higher Education Students]. Vinnytsia: TOV “Nilan-LTD”. [in Ukrainian].
8. Simkiv, L. Ye. (2020). Rynkova infrastruktura: elementy ta znachennya v rynkoviy ekonomitsi [Market Infrastructure: Elements and Importance in a Market Economy]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny*,

vol. 4, pp. 3-7. DOI: 10.36818/2071-4653-2020-4-1 [in Ukrainian]

9. Tykhonenko, I., & Kozachok, A. (2022). Diyalnist transnatsionalnykh korporatsiy yak determinanta rozvytku «novoho rehionalizmu»: dosvid ASEAN [The Activities of Transnational Corporations as a Determinant of the Development of 'New Regionalism': The Experience of ASEAN]. *Starozhytnosti Lukomor'ya*, vol. 1, pp. 89-99. DOI: 10.33782/2708-4116.2022.1.142 [in Ukrainian].

10. Tyshchenko, O. P. (2022). Mekhanizm zabezpechennya efektyvnoho planuvannya rehionalnoho rozvytku ta napryamy yoho udoskonalennya [The Mechanism for Ensuring Effective Regional Development Planning and Directions for Its Improvement]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 5-6, pp. 43-50. DOI: 10.32702/2306-6814.2022.5-6.43 [in Ukrainian].

11. Tolstov, S. V. (2023). Teoretyko-metodolohichni kryterii ta pryntsyipy systemnoho analizu mizhnarodnykh vidnosyn [Theoretical and Methodological Criteria and Principles of System Analysis in International Relations]. *Problemy vsesvitr'oyi istoriyi*,

vol.3(23),pp.19-66.DOI:10.46869/2707-6776-2023-23-2 [in Ukrainian].

12. Koff, H., Maganda, C., Kauffer, E. (2020) Transboundary water diplomacy among small states: a giant dilemma for Central American regionalism. *Water International*, vol. № 45 (4), pp. 275-291. DOI: 10.1080/02508060.2020.1734758

13. Kosiachenko, K., Pochtovyi, M., Kyrychenko, H., Spilnyk, S., Mozol, V. (2022) Activity of NGOs as a constituent element of policy in the field of combating crime. *Amazonia Investiga*, vol. 11 (56), pp. 56-65. Doi: 10.34069/AI/2022.56.08.6

14. Mic, D. A. (2021) Unipolarity and Multipolarity in the System of International Relations. *Revista de Științe Politice. Revue des Sciences Politiques*, vol. 72, pp. 165-173.

15. Rogaczewska, K. (2015) Organizacje pozarządowe w polityce międzynarodowej. Wrocław 104 s. URL: http://repozytorium.uni.wroc.pl/Content/79822/PDF/Ebook_formatka_repozytorium_Rogaczewska.pdf (date of application: 11.05.2024)

Priorities of non-governmental organizations in regional subsystems of international relations

Zherebiatnikova Iryna Volodymyrivna

PhD in Sociological Science,
Associate Professor at the Department
of International Relations, Political
Science and Practical Philosophy, Faculty
of International Relations and Journalism
Simon Kuznets Kharkiv National
University of Economics
Nauky Ave., 9A, Kharkiv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-7908-6780

Kravchenko Olena Valentynivna

D.Sc. in History, Professor
at the Department of International
Relations, Political Science and Practical
Philosophy, Faculty of International
Relations and Journalism
Simon Kuznets Kharkiv National
University of Economics
Nauky Ave., 9A, Kharkiv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-6524-1997

Gorbachov Anton Volodymyrovych

PhD in Political Science, Senior Lecturer
at the Department of International
Relations, Political Science and Practical
Philosophy, Faculty of International
Relations and Journalism
Simon Kuznets Kharkiv National
University of Economics
Nauky Ave., 9A, Kharkiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-8200-6515

Non-governmental organizations (NGOs) are increasingly playing a significant role in shaping regional cooperation in the field of international relations. The relevance of this topic is driven by the development of the international environment characterized by complex geopolitical shifts, transnational challenges, and the emergence of regional power centers. Against this backdrop, NGOs emerge as key actors with significant influence on regional policy. Studying their priorities allows identifying peculiarities of regional governance, conflict resolution, and socio-economic development.

The research aims to analyze the main directions of activity of contemporary international organizations within the context of international relations in regional subsystems. The following methods were employed in the study: analysis of scientific literature, abstraction, synthesis, and comparison.

Based on the results of our research and theoretical groundwork, this work identifies key priorities of non-governmental organizations operating in regional subsystems. These priorities encompass a wide range of activities, including human rights protection, environmental stability, humanitarian aid, and initiatives for socio-economic development. By collaborating with local organizations, partnering with governmental entities, and leveraging transnational networks, non-governmental organizations tackle complex regional challenges, achieving significant successes in implementing change.

Our analysis demonstrates the multifaceted outcomes of NGO activities in regional subsystems. On one hand, non-governmental organizations contribute to local empowerment, expand opportunities for vulnerable groups, and promote participatory governance, thereby strengthening social cohesion and resilience. On the other hand, challenges such as resource constraints, political influences, and diverging interests among stakeholders impede the effectiveness of NGO activities, indicating the comprehensive complexity inherent in the regional context.

Several key conclusions can be drawn from this study. Firstly, it is important to employ contextually oriented approaches adapted to the socio-political conditions of regional subsystems. Secondly, the imperative of developing synergistic partnerships among NGOs, governmental entities, and international institutions to enhance the impact of collective actions. And thirdly, the necessity for adaptive strategies that respond to the challenges and opportunities arising within the dynamic regional environment.

Key words: international non-governmental organizations, humanitarian aid, international relations, interregional cooperation, partnership, development of international relations.